Socialutskottets betänkande

1980/81:29

om föräldrautbildning

Motionerna

I motion 1979/80:1193 av Raul Blücher m. fl. (vpk) föreslås

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för utarbetande av informationsmaterial till blivande och nyblivna föräldrar,
2. att riksdagen hos regeringen anhåller att förbud införs mot kommersiell reklamutdelning på mödra- och barnavårdscentraler.

I motion 1979/80:1216 av Margareta Palmqvist m. fl. (s) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen anhåller att socialstyrelsen och invandrarverket uppmanas att fullfölja uppdraget att närmare utforma anvisningar för föräldrautbildning av invandrare med förtur,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att överläggningar bör upptas med landstingen i syfte att säkerställa att invandrarkvinnornas särskilda behov av föräldraundervisning på eget språk beaktas samt att vid utbyggnaden av föräldrautbildning behovet av utbildning på invandrarspråk och mödravårdscentralernas möjlighet att aktivt bedriva uppsökande verksamhet beaktas.

I motion 1980/81:1642 av Gunnel Liljegren m. fl. (m) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att resurser som budgeterats för s. k. föräldrautbildning av resp. landsting delvis bör utnyttjas för riktade insatser för föräldrar och barn i utsatt social miljö.

I motion 1979/80:1193 pekar motionärerna på att på mödravårdscentralerna och barnavårdscentralerna tillhandahålls blivande och nyblivna föräldrar en mängd reklammaterial från kommersiella företag som säljer barnmat, blöjor och läkemedel. Reklamtidningar från samma företag sänds hem till nyblivna föräldrar och däri hänvisas till de broschyrer som redan finns på barnavårdscentralen. Enligt motionärerna har reklamtexten som regel en utformning som ger den officiell prägel och gör att påståendena framstår som utfärdade rekommendationer av den art som socialstyrelsen eller landstinget står för.

Motionärerna anser att initiativ bör tas till en översyn och samordning av informationen från socialstyrelsen och landstingen och till den komplettering av informationsmaterialet som kan behövas. Motionärerna framhåller slutligen att det enligt deras uppfattning är principiellt fel att myndigheter hjälper företagen med utdelning av reklam.

I motion 1979/80:1216 tas problemen med föräldrautbildning för invand-

rare upp. Motionärerna erinrar bl. a. om att socialstyrelsen fått i uppdrag av regeringen att i samråd med invandrarverket utforma förslag om uppläggningen av föräldrautbildning för invandrare.

Sedan motionärerna konstaterat att det är osannolikt att något färdigt förslag skulle kunna föreligga under 1980, uttalas att det är nödvändigt att regeringen snarast vidtar de åtgärder som behövs för att invandrare skall få nytta av den reform som riksdagen beslutat om.

I motionen sägs vidare att förhandlingar mellan regeringen och landstingen snarast bör upptas, att motionärerna ser det som särskilt viktigt att tillräckligt utrymme ges åt föräldrautbildningen på invandrarnas eget språk och att mödravårdscentralernas möjlighet att bedriva uppsökande verksamhet uppmärksammas.

I motion 1980/81:1642 tar man upp frågan om föräldrautbildning för föräldrar med barn som vistas i en utsatt social miljö.

Motionärerna pekar på att erfarenheten visar att sådan information som den allmänna men frivilliga föräldrautbildningen avser i huvudsak tas emot av de föräldrar som redan tidigare är uppmärksamma på vad deras föräldraroll kräver av dem och att det kan befaras att den s. k. föräldrautbildningen bara i begränsad utsträckning kommer att nå de mest angelägna målgrupperna. Man påpekar också att alltför många barn far illa och att de sociala problemfamiljerna och deras barn behöver ett massivt stöd. I motionen uttalas att riktade insatser är helt nödvändiga och att en del av de stora resurser som avsatts för utbyggnad av föräldrautbildningen bör kunna styras till de mest angelägna behoven.

Föräldrautbildningsreformen

Allmänt

Barnomsorgsgruppen framlade år 1978 delbetänkandet (SOU 1978:5) Föräldrautbildning 1. Kring barnets födelse. I betänkandet behandlas mål och allmänna riktlinjer för en allmän föräldrautbildning och den närmare inriktningen och organisationen av en föräldrautbildning under tiden kring barnets födelse.

Efter remissbehandling lades i proposition 1978/79:168 fram bl. a. förslag om att en allmän föräldrautbildning i anslutning till barns födelse skulle genomföras med början år 1980. I propositionen angavs tre delmål för en verksamhet med föräldrautbildning, nämligen (a) ökade kunskaper, (b) möjligheter till kontakt och gemenskap och (c) möjligheter till medvetenhet om och påverkan av samhälleliga förhållanden.

Föräldrautbildningen skulle knytas till den landstingskommunala mödra- och barnhälsovården samt BB. Socialstyrelsen föreslogs få i uppdrag att i samråd med invandrarverket utforma förslag till uppläggning av föräldraut-

bildningen för invandrare, likaså uttalades att socialstyrelsens ansvar för verksamheten inom mödra- och barnhälsovården och BB borde inkludera styrelsens medverkan till produktion av material som kan användas inom föräldrautbildningen.

Riksdagen godkände de i propositionen framlagda förslagen (SoU 1978/79:45, rskr 385). I sammanhanget gjorde socialutskottet vissa uttalanden rörande olika delfrågor.

År 1980 framlade barnomsorgsgruppen sitt slutbetänkande (SoU 1980:27) Barn och vuxna. I detta behandlas föräldrautbildning under barnens förskole- och skolår samt föräldrautbildning som når alla i samhället. Betänkandet har remissbehandlats.

Behandlingen av nu aktuella frågor

Vid riksdagsbehandlingen av föräldrautbildningsreformen behandlades bl. a. två motioner som vände sig mot att informationsmaterial som producerats av kommersiella företag utdelas och tillhandahålls på mödra- och barnavårdscentraler. Utskottet (SoU 1978/79:45 s. 9) anförde följande.

När det gäller frågan om att tillåta reklamspridning genom samhällets institutioner vill utskottet till en början framhålla den officiella prägel som reklamen på detta sätt får. Föräldrar kan lätt få intrycket att samhället står bakom hela innehållet i materialet, oavsett att detta har ett kommersiellt syfte. Detta gäller inte bara den rent faktiska informationen utan även de värderingar som kan komma till uttryck. Utskottet anser principiellt att samhället måste ta konsekvenserna härav och vara berett att garantera innehållet i den information som lämnas föräldrarna genom mödra- och barnhälsovården samt BB. Detta gäller inte minst synen på föräldrarollerna och på barnfamiljernas situation i ett bredare samhälleligt perspektiv. En sådan garanti kan knappast erhållas på annat sätt än genom att samhället självt producerar, låter producera eller godkänner ett material som uppfyller de uppställda kraven. Det är därför angeläget att arbetet med att framställa ett sådant allsidigt informationsmaterial bedrivs snabbt och effektivt.

Utskottet vill i detta sammanhang betona vikten av att inte den samhällsproducerade informationen ges ett magrare innehåll eller en mera svårtillgänglig utformning än den kommersiella informationen. Efter hand som arbetet med ett tillfredsställande informationsmaterial fortskrider måste därför socialstyrelsen ges de resurser som krävs för att materialet skall fylla föräldrarnas behov och önskemål.

Ett informationsmaterial på vilket man ställer höga krav kan inte heller framställas och spridas genast. Enligt utskottets mening kan man knappast ta avstånd från att kommersiellt producerade skrifter tillhandahålls såsom tillfällig lösning under en övergångstid. När ett tillfredsställande samhällsproducerat informationsmaterial finns att tillgå bör emellertid detta material användas i stället. Beslutanderätten härvidlag bör dock ligga hos sjukvårdshuvudmännen. Utskottet anser det därför inte påkallat med något initiativ från riksdagens sida i syfte att motverka att kommersiell reklam sprids genom mödra- och barnavårdscentralerna samt BB.

Vid samma tillfälle behandlades också frågan om föräldrautbildning för invandrare. Utskottet uttalade bl. a. följande (SoU 1978/79:45 s. 6).

I motionen 1978/79:2482 av Sven Aspling m. fl. (s) yrkas att riksdagen skall ge regeringen till känna vad i motionen anförs om föräldrautbildning för invandrare (yrkandet 2). Motionärerna anför i denna del att det för många invandrarföräldrar kan finnas språksvårigheter och skillnader i kultur och normer som kan försvåra deras deltagande i en allmän föräldrautbildning. Det är inte desto mindre angeläget att insatser av föräldrautbildningskaraktär snarast erbjuds dessa familjer. En fördröjning av starten med en allmän föräldrautbildning bör undvikas. Det är angeläget att socialstyrelsens förslag om den närmare utformningen av insatserna för invandrare är klart redan i början av 1980 och att brist på språkkunnig personal inte omintetgör att föräldrautbildning i någon form kan erbjudas invandrarföräldrar.

Utskottet konstaterar att föredragande statsrådet utgått från att det bör vara möjligt för alla landsting att starta verksamheten redan år 1980 (prop. s. 23). Verksamheten skall därefter byggas ut successivt. Det framhålls som angeläget att utbyggnaden av föräldrautbildningen sker snabbt så att den blir tillgänglig för alla föräldrar. Att en annan tidsplanering skulle gälla beträffande de särskilda utbildningsinsatserna för invandrarföräldrar antyds inte i propositionen. Detta måste enligt utskottets mening tolkas som att uttalandena om tidpunkten för starten av föräldrautbildningen även avser föräldrautbildningen för invandrare, oavsett att socialstyrelsen avses få i uppdrag att utforma förslag till uppläggning av denna del av föräldrautbildningen.

Utskottet förutsätter därför att någon fördröjning med igångsättandet av föräldrautbildningen för invandrare inte är avsedd och inte kommer att inträffa till följd av uppdraget till socialstyrelsen. Motionsyrkandet får därigenom anses tillgodosett.

Problemet med att nå ut med föräldrautbildningen till alla föräldrar och inte bara till dem som redan tidigare är uppmärksamma på vad deras föräldraroll kräver av dem diskuterades också i samband med föräldrautbildningsreformen. Utskottet uttalade följande (SoU 1978/79:45 s. 11).

Barnomsorgsgruppen har i sitt betänkande (s. 55) skisserat ett system där inbjudan till föräldrautbildning lämnas redan i samband med det första besöket på mödravårdscentralen. Vid detta första besök bör båda föräldrarna vara med. Den muntliga inbjudan med möjlighet till frågor och svar bör kompletteras med en lättillgänglig skriftlig information. I de fall föräldrarna tackar nej till inbjudan bör barnmorskan bilda sig en uppfattning om orsaken och om det finns behov som kan tillgodoses på annat sätt. Gruppen betonar vidare vikten av att personalen söker observera eventuella problem och söker lösningar vid individuella samtal när det gäller för den enskilde känsliga frågor som inte är lämpliga att ta upp i föräldrautbildningsgrupperna (s. 59). Detta gäller enligt barnomsorgsgruppen i kanske ännu högre grad om de föräldrar som tackat nej till erbjudandet att delta i föräldrautbildning.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är särskilt viktigt att även mindre väl motiverade föräldrar förmås delta i föräldrautbildningen. Införandet av en allmän föräldrautbildning syftar ytterst till att öka förståelsen för barns behov och att skapa en bättre och mer positiv miljö för barn. Av hänsyn till barnen bör man därför från samhällets sida inte helt

passivt acceptera t. ex. att förstagångsföräldrar som av allt att döma har bristfälliga kunskaper om barns fysiska och psykiska behov avvisar erbjudande om föräldrautbildning. Särskilt gäller detta om föräldrarna förefaller ha egna outredda problem av praktisk och ekonomisk eller av mera personlig natur. Föräldrautbildningen kan i sådana sammanhang vara ett medel att hjälpa barnen till bättre livsbetingelser. Utskottet anser därför i likhet med barnomsorgsgruppen att man i de fall föräldrar inte vill delta i föräldrautbildningen bör försöka utreda orsaken härtill. Om familjen behöver hjälp eller stöd bör man försöka ordna detta. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla vikten av ett väl fungerande samarbete mellan å ena sidan landstingens verksamheter och å andra sidan kommunernas sociala verksamhet. Sådana uppföljande åtgärder måste enligt utskottets mening ses som ett led i strävandet att göra föräldrautbildningen tillgänglig för alla föräldrar och därmed även komma alla barn till godo.

I samband med att man utformar rutiner för inbjudan till och första information om föräldrautbildning är det naturligt att man även behandlar frågan om hur man skall nå de föräldrar som inte svarar eller som avböjer deltagande utan närmare förklaring. Utskottet förutsätter att olika former för uppsökande verksamhet då kommer att övervägas och anser därför något uttalande från riksdagens sida obehövligt i denna del.

Genomförandet av föräldrautbildningen m. m.

Utskottet har inhämtat följande från socialstyrelsen.

Inom ramen för socialstyrelsens projekt för föräldrautbildning, som beräknas pågå i tre år, har hållits regionala konferenser i vilka landets samtliga landsting deltagit. Man har där tagit upp bl. a. vad riksdagens beslut om föräldrautbildningen innebär för landstingen. Därutöver har projektet haft fem utbildningsomgångar om en vecka vardera där 5–7 personer deltagit från varje landsting. Deltagarna har utgjorts av den personal som skall vara handledare vid fortbildningen av den mödra- och barnavårdspersonal som i sin tur skall vara gruppledare i föräldragrupper. Under hösten kommer en veckolång uppföljningskurs att hållas.

Landstingen har hunnit olika långt när det gäller föräldrautbildningen. I exempelvis Norrbottens läns landsting har man genomfört fortbildningen av personalen och också startat föräldragrupper. I andra landsting pågår fortfarande fortbildningen och i andra åter har man inte hunnit längre än att fortbildningsplanering gjorts.

Föräldrautbildningsprojektet har också som en hjälp för dem som skall arbeta med föräldragrupperna utarbetat en litteraturlista där den litteratur som bedömts värdefull inom barnområdet förtecknats. Tillsammans med landstingsförbundet gör man f. n. en genomgång av tillgängligt AV-material för att på motsvarande sätt göra en lista över det som man bedömer vara värdefullt att använda antingen vid fortbildningen av personalen eller i föräldragrupperna.

Projektet arbetar också med en skriftserie kallad Föräldrar och Barn.

Serien är avsedd för personalen och tar exempelvis upp olika gruppers behov.

Arbetet med att framställa samhällsproducerat informationsmaterial bedrivs främst av socialstyrelsens nämnd för hälsoupplysning, den s. k. h-nämnden.

Under hösten 1980 har nämnden gett ut boken Vänta barn, som handlar om graviditet, förlossning och föräldraskap och vänder sig till samtliga blivande föräldrar. I anslutning till denna har nämnden också framställt boken Att få tvillingar.

Utdelandet av boken Vänta barn bekostas för första årets behov av socialstyrelsen. Därefter förutsätts landstingen svara för att boken via mödravårdscentralerna når alla blivande föräldrar.

F. n. arbetar man i h-nämndens regi på en bok med titeln Leva med barn. I den tas såväl barns psykosociala som fysiska utveckling upp. Boken riktar sig till alla föräldrar.

Under hösten 1982 kommer man också att ha färdigställt en skrift om kejsarsnitt.

Regeringen har som en följd av vad som uttalades i propositionen och vid riksdagens behandling av frågan om föräldrautbildning för invandrare i oktober 1979 uppdragit åt socialstyrelsen att i samråd med invandrarverket utforma förslag om hur utbildningen bör läggas upp. Därvid har också uttalats att det är väsentligt att invandrarorganisationernas synpunkter inhämtas.

I skrivelse till socialdepartementet i april 1980 har socialstyrelsen meddelat att uppdraget lagts på h-nämnden men att uppdragets komplexitet och omfattning gjort det omöjligt att genomföra uppdraget inom ramen för befintliga personalresurser och angivna tidsramar. Arbetet inriktades på följande insatser nämligen behovsinventering, utarbetande av förslag till eventuell försöksverksamhet baserad på invandrargruppers egna projekt samt studier av föräldrautbildning i Jugoslavien.

Anstånd med uppdragets fullgörande beviljades av regeringen till den 15 december 1980.

Utskottet har inhämtat att den skisserade planen för arbetets genomförande följts men att förslaget till uppläggningen av föräldrautbildningen för invandrare ännu inte färdigställts. Förslaget är under utarbetande och beräknas föreligga i slutet av innevarande månad. Efter fackgranskning inom socialstyrelsen beräknas det kunna vara socialdepartementet till handa senast i augusti 1981.

Enligt upgift från socialstyrelsen har de flesta landsting ännu inte utarbetat speciella planer för invandrarnas utbildning utan avvaktar h-nämndens förslag.

Från den praktiska verksamheten kan dock nämnas att exempelvis Göteborgs kommun sedan flera år tillbaka bedrivit försöksverksamhet med föräldrautbildning även för invandrare. Man har bl. a. bildat särskilda

grupper för föräldrar med finska och spanska som modersmål och för föräldrar från Jugoslavien. Man har också inrättat barnavårdscentraler där hela personalen är finsktalande.

I den försöksverksamhet med särskilda förskolor för invandrarbarn, t. ex. turkiska och finska barn, som man bedrivit har man haft ett intensifierat föräldraarbete såväl i grupp som individuellt. Man anser dock att man inte funnit de slutliga lösningarna på problemen att inlemma invandrarföräldrarna i föräldrautbildningen utan räknar med att de prövade verksamheterna måste vidareutvecklas.

Från allmänna arvsfonden har finska och jugoslaviska invandrarorganisationer fått stöd med 150 000 kr. vardera för att under år 1981 arbeta med föräldrautbildningsfrågan bland sina medlemmar.

I Stockholms läns landsting försöker man i invandrartäta områden till mödra- och barnavårdscentralerna rekrytera personal som utöver sedvanliga kunskaper besitter språkkunskaper och kunskaper om invandrarkulturer. Vissa av problemen med organiserandet av föräldrautbildning för invandrare räknar man med att kunna lösa på det sättet.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet tre motioner som rör föräldrautbildningen, nämligen en motion som avser utformningen av informationsmaterial till blivande och nyblivna föräldrar och två motioner som rör föräldrautbildningen för invandrare och för föräldrar med barn i utsatt social miljö.

I motion 1979/80:1193 av Raul Blücher m. fl. (vpk) yrkar motionärerna dels att riksdagen skall hos regeringen hemställa om åtgärder för utarbetande av informationsmaterial till blivande och nyblivna föräldrar, dels att utdelning av kommersiellt material på mödra- och barnavårdscentraler skall förbjudas.

Arbetet med att utforma den samhällsproducerade informationen ligger främst på socialstyrelsens h-nämnd. Visst material har redan utarbetats och arbetet fortsätter. Utskottet uttalade i samband med föräldrautbildningsreformen våren 1979 att det är angeläget att arbetet med att framställa sådant informationsmaterial bedrivs snabbt och effektivt, att när ett tillfredsställande samhällsproducerat material finns att tillgå detta bör användas i stället för kommersiellt producerat material samt att beslutanderätten härvidlag bör ligga hos sjukvårdshuvudmännen.

Utskottet anser att de skrifter som hittills getts ut av h-nämnden väl motsvarar behovet inom de områden skrifterna täcker. Utskottet vill dock betona vikten av att arbetet med att framställa material, som täcker även övriga behov av neutral information, fortsätter. Med hänvisning härtill och till vad utskottet tidigare anfört avstyrks motionen.

I motion 1979/80:1216 av Margareta Palmqvist m. fl. (s) yrkas att

socialstyrelsen och invandrarverket skall uppmanas att med förtur fullfölja det uppdrag som regeringen gett myndigheterna att närmare utforma anvisningar för föräldrautbildningen för invandrare. Motionärerna vill också att riksdagen skall uttala att överläggningar bör upptas med landstingen i syfte att säkerställa dels att invandrarkvinnornas särskilda behov av föräldraundervisning på eget språk beaktas, dels att vid utbyggnaden av föräldrautbildning behovet av utbildning på invandrarspråk och mödravårdscentralernas möjlighet att aktivt bedriva uppsökande verksamhet beaktas.

Såsom redovisats i ett tidigare avsnitt har socialstyrelsens h-nämnd i uppdrag att tillsammans med invandrarverket utarbeta förslag till hur föräldrautbildningen för invandrare skall utformas. Uppdraget har tagit längre tid än beräknat men h-nämnden räknar nu med att kunna redovisa förslag för regeringen senast i augusti 1981. Såsom också tidigare redovisats har föräldrautbildningen ännu inte kommit i gång i full utsträckning.

Utskottet, som delar motionärernas uppfattning om vikten av att invandrarna bereds samma möjlighet att få föräldrautbildning som andra föräldrar, anser att det är otillfredsställande att förslag till utformningen av utbildningen ännu inte föreligger. Då arbetet på ett förslag på området nu befinner sig i slutskedet anser utskottet inte att ett riksdagens initiativ skulle vara ägnat att påskynda arbetet. Vad gäller motionärernas övriga yrkanden anser utskottet att resultatet av socialstyrelsens arbete får avvaktas innan man kan ta ställning till hur syftet med yrkandena bäst kan tillgodoses. Med hänsyn till den försening som förekommit i fråga om utarbetandet av förslag till föräldrautbildning för invandrare förutsätter utskottet att regeringen utan dröjsmål prövar socialstyrelsens förslag då detta redovisas. Utskottet anser med hänvisning till det anförda att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion 1980/81:1642 av Gunnel Liljegren m. fl. (m) konstaterar motionärerna inledningsvis att alltför många barn far illa i det svenska samhället och ger exempel på detta hämtade från olika undersökningar. Man konstaterar att ett massivt stöd behövs för sociala problemfamiljer och deras barn. Det påpekas att det kan befaras att den allmänna föräldrautbildningen endast i begränsad utsträckning kommer att nå de mest angelägna målgrupperna. Motionärerna framhåller särskilt att det inom Stockholms län finns stora grupper barn som vistas i en utsatt social miljö och att behovet av åtgärder på sina håll är enormt. Motionärerna föreslår att en del av de stora resurser som avsatts för utbyggnad av föräldrautbildningen styrs över till de mest angelägna behoven.

Utskottet uttalade vid sin behandling av propositionen om föräldrautbildningen att det vore naturligt att landstingen – i samband med att man utformar rutiner för inbjudan till och första information om föräldrautbildningen – även behandlar frågan om hur man skall nå de föräldrar som inte svarar eller som avböjer deltagande utan närmare förklaring. Utskottet förutsatte att olika former för uppsökande verksamhet då skulle komma att

övervägas och ansåg det därför obehövligt med något uttalande från riksdagens sida.

Utskottet vill erinra om ovanstående uttalande samt därutöver tillägga följande. Föräldrautbildningen är inte tänkt som en behandlingsinsats. Att hjälpa och stödja familjer med så allvarliga problem att en behandlingsinsats erfordras ankommer på socialvården och den psykiska barna- och ungdomsvården. Den fortbildning om bl. a. barns behov som föräldrautbildningen kommer att ge personalen vid mödra- och barnhäsovården är ägnad att medföra en ökad förmåga hos personalen att upptäcka problem på ett tidigt stadium. I den mån problemen är av så allvarlig art att de inte kan lösas inom ramen för barnavårdscentralens arbete får som hittills föräldrar och barn remitteras till socialvården eller psykiska barna- och ungdomsvården. Utskottet har från socialstyrelsen inhämtat att vid de mödra- och barnavårdscentraler där försöksverksamhet med föräldrautbildning bedrivits ett avsevärt ökat antal föräldrar och barn med hjälpbehov har uppmärksammats och kunnat erbjudas ytterligare hjälp och stöd.

Sjukvårdshuvudmännen ansvarar för föräldrautbildningen och enligt överenskommelse mellan Landstingsförbundet och staten genomförs den utan särskild ekonomisk ersättning från staten. Det ankommer däremot i huvudsak på den kommunala socialvården att tillgodose de behov av insatser som motionärerna torde åsyfta. Även om utskottet sålunda inte kan tillstyrka någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen finns det anledning att i detta sammanhang understryka vikten av att man i samband med föräldrautbildningen uppmärksammar fall där särskilda hjälpåtgärder kan behöva sättas in och att samverkan och samordning sker.

Utskottet hemställer

1. beträffande *förbud mot kommersiell reklam till nyblivna föräldrar m. m.*
   att riksdagen avslår motion 1979/80:1193,
2. beträffande *föräldrautbildning för invandrare*
   att riksdagen avslår motion 1979/80:1216,
3. beträffande *insatser för barn i utsatt social miljö*
   att riksdagen avslår motion 1980/81:1642.

Stockholm den 9 april 1981

På socialutskottets vägnar
GABRIEL ROMANUS

Närvarande: Gabriel Romanus (fp), Karl Leuchovius (m), Rune Gustavsson (c), Evert Svensson (s)*, Mårten Werner (m)*, John Johnsson (s), Erik Larsson (c), Blenda Littmarck (m), Kjell Nilsson (s), Sven-Gösta Signell (s), Kersti Swartz (fp)*, Stig Alftin (s), Karin Israelsson (c), Lena Öhrsvik (s) och Anita Persson (s)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.